ಪಂಚವಟಿ-1

(ಶೂರ್ಪನಖಿ ಮಾನಭಂಗ)

[ಸೂಚನೆ :- ಇದು ಪಾರ್ತಿ ಸುಬ್ಬ ವಿರಚಿತ ಪಂಚವಟಿ – ವಾಲಿ ಸುಗ್ರೀವರ ಕಾಳಗ ಎಂಬ ಪ್ರಸಂಗದ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದು , ಭಾಗವತರಿಗೆ ಆಡಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ]

[ಪಾತ್ರಗಳು :- ರಾಮ , ಸೀತೆ , ಲಕ್ಷ್ಮಣ , ಮೂರು ಅಥವಾ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಋಷಿಗಳು , ಶೂರ್ಪನಖಿ , ಮಾಯಾ ಶೂರ್ಪನಖಿ , ಖರ , ದೂಷಣ , ತ್ರಿಶಿರ ಹಾಗೂ ಅವಶ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮಹಾಕಪಾಲ , ಸ್ಥೂಲಾಕ್ಷ , ಪ್ರಮಾಥಿ ಎಂಬ ಎರಡು ಅಥವಾ ಮೂರು ಕಾಟು ರಕ್ಕಸರು]

[ವನವಾಸದಲ್ಲಿ ರಾಮ , ಲಕ್ಷ್ಮಣರ ಓಲಗ]

ರಾಮ-ಲಕ್ಷ್ಮಣ : (ಆದಿ) ರಾಮ ರಾಮ | ದಯಾಸಾರ || ಭೂಮಿಪಾಲಕ | ಭಕ್ತ ವತ್ಸಲ || ಪ || ಸಾಕೇತಾಧಿಪ | ನಾದ ದಶರಥ || ನಾ ಕುಮಾರರು | ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರು || ಮಾತೆ ಕೈಕೆಯ | ಮಾತಿಗೋಸುಗ || ಈತ ರಾಘವ | ಸೀತೆಯೂ ಸಹ ||

ರಾಮ-ಲಕ್ಷ್ಮಣ : (ಏಕ,ಕೋರೆ) ಆಡುತ್ತಾಡುತ್ತಾ ಬಂದ ರಾಮ | ಸಂತೋಷದಿಂದ | ಆಡುತ್ತಾಡುತ್ತಾ ಬಂದ ರಾಮ || ನೋಡುವರಿಗೆ ದಯ | ಮಾಡುವ ಗುಣನಿಧಿ | ಬೇಡುವರಿಗೆ ಕೈಯೊಳ್ | ನೀಡುತ ವರವ || 1 || ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂವಿನಂಥ ಮೈಯ | ಪರಿಮಳಿಸುವ | ಫುಲ್ಲಲೋಚನ ಮದನನಯ್ಯ || ಕಲ್ಲಾಗಿ ಮಲಗಿದ | ಹಲ್ಯೆಯ ಸಲಹಿದ | ಕಲ್ಯಾಣಾಂಗ ರಘು | ವಲ್ಲಭ ರಾಮ || 2 ||

[ಓಲಗ ಮುಗಿಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಮುಂದಿನ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ರಾಮ , ಸೀತೆ , ಲಕ್ಷ್ಮಣರ ಪ್ರವೇಶ , ಒಬ್ಬರ ಹಿಂದೆ ಒಬ್ಬರಂತೆ ಕುಣಿಯುವಾಗ ಸೀತೆಯು ನಡುವೆ ಇರಬೇಕು , ಅಡ್ಡ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕುಣಿಯುವಾಗ ರಾಮನು ನಡುವೆ , ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಬಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸೀತೆಯು ಎಡದಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು]

ರಾಮ , ಸೀತೆ , ಲಕ್ಷ್ಮಣ : (ಶಂಕರಾಭರಣ-ರೂಪಕ) ಮುಂದೆ ರಾಮ ನಡುವೆ ಸೀತೆ | ಹಿಂದೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣ || ಅಂದು ಚಿತ್ರಕೂಟದಿಂದ | ಪೊರಟರಾಕ್ಷಣ || 1 || ಬನ್ನ ಪಡಿಸಿ ಶಂಬುಕಾಸು | ರನ್ನ ಗೆಲಿದರು || ಬಿನ್ನವಿಸುವ ಋಷಿಗಳಾಶ್ರ | ಮವನು ಕಳೆದರು || 2 ||

[ಭರತಾಗಮನ , ಪಾದುಕಾಪ್ರದಾನ ಮತ್ತು ಶಂಬುಕಾಸುರನನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಕೊಂದ ಕತೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ ನಂತರ ಚಿತ್ರಕೂಟದಲ್ಲಿದ್ದ ಋಷಿಗಳಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ಬಂದೆವು ಎಂದು ತಿಳಿಸುವುದು]

ರಾಮ , ಸೀತೆ , ಲಕ್ಷ್ಮಣ : (ವಾರ್ಧಕ) ತಿಂಗಳೊಂದತ್ರಿಮುನಿ ಆಶ್ರಮದೊಳಿದ್ದು ರಘು | ಪುಂಗವಂ ಬಳಿಕೆದ್ದನಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಕರು | ಣಂಗಳಿಂ ಜಮದಗ್ನಿಯಂ ಕಂಡು ಖಳವಿರಾಧನ ಮುರಿದು ಮಾರ್ಗದೊಳಗೆ || ಕಂಗೊಳಿಪ ದಂಡಕಾರಣ್ಯಕೈತಂದು ||

[ನಂತರ ಅತ್ರಿಮುನಿಗಳ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಅನಸೂಯಾದೇವಿಯು ಕೊಟ್ಟ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅವರಿಂದ ಆಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆದು ಮುಂದೆ ದಂಡಕಾರಣ್ಯದ ಕಡೆಗೆ ತೆರಳುತ್ತಾರೆ]

ರಾಮ , ಸೀತೆ , ಲಕ್ಷ್ಮಣ : (ದ್ವಿಪದಿ) ಕಂಡೆಯಾ ಜನಕಸುತೆ ಕಡು ವಿಚಿತ್ರಗಳ | ದಂಡಕಾ ವನದೊಳಿಹ ಸಕಲ ವಸ್ತುಗಳ || 1 || ಇದೆ ಲವಂಗ ವಿಳಂಗ ಕುರವ ಕದಳಿಗಳು | ಇದೆ ಕಕ್ಕೆ ಕಲಕು ಕಮ್ಮರದ ನಿಕರಗಳು || 2 || ಬಿದಿರು ಬಿಲ್ವ ತಮಾಲ ಮಾವು ಜಂಬೀರ | ಕದಳಿ ಪನಸ ಕಪಿತ್ಥ ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಖರ್ಜೂರ || 3 || ಕಸ್ತೂರಿ ಮೃಗ ಚಮರಿ

ಸಕಲ ಜಂತುಗಳ | ಇತ್ತಲಿದೊ ಮುಂಗುಸಿಯ ಮೊಗದ ಚೆಂದಗಳ || 4 || ಶುಕ ಪಿಕಂಗಳ ನೋಡು ನುಡಿವ ವಚನಗಳ | ಪ್ರಕಟದಿಂ ವಿಪಿನದ ಸಮಸ್ತ ಪಕ್ಷಿಗಳ || 5 || ಇಂತೆಂದು ತೋರಿಸುತಲವರು ನಡೆತಂದು | ಸಂತಸದಿ ಪಂಚವಟಿಯನು ಪೊಕ್ಕರಂದು || 6 ||

[ಶ್ರೀರಾಮನು ದಂಡಕಾರಣ್ಯದ ಸೊಬಗನ್ನು ಸೀತೆಗೆ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆ ನಂತರ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿ ಪಂಚವಟಿಯನ್ನು ತಲುಪುತ್ತಾರೆ]

ರಾಮ : (ತ್ರಿವುಡೆ-1) ನೋಡಿ ನಿರ್ಮಲ ಜಲ ಸಮೀಪದಿ | ಮಾಡಿಕೊಂಡರು ಪರ್ಣಶಾಲೆಯ || ರೂಢಿಪಾಲರು ಪಂಚವಟಿಯ | ಕಾಡಿನೊಳಗೆ ||

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : (ತ್ರಿವುಡೆ-1) ವನದ ಫಲಗಳ ಕೊಯ್ದು ಲಕ್ಷ್ಮಣ | ದಿನ ದಿನದಿ ತಾ ತಂದು ಕೊಡುವನು || ವನದೊಳತಿ ಸುಖದಿಂದ ಕಳೆದರು | ದಿನವ ಕೆಲವು ||

[ಸೀತೆ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮಣ ತೆರಳುತ್ತಾರೆ , ಬಳಿಕ ರಾಮನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಋಷಿಗಳು ಆಗಮಿಸುತ್ತಾರೆ]

ಋಷಿಗಳು : (ತ್ರಿವುಡೆ-1) ಒಂದು ದಿನ ಅಲ್ಲಿರುವ ಋಷಿಗಳು | ಬಂದು ರಾಮನ ಚರಣಕೆರಗುತ || ಲೆಂದರಾ ರಾಕ್ಷಸರ ಕೃತ ನಿ | ರ್ಬಂಧಗಳನು ||

ಋಷಿಗಳು : (ಶಂಕರಾಭರಣ-ಏಕ,ಕೋರೆ) ಚಿತ್ತವಿಸಯ್ಯ ರಾಮ | ಧೂರ್ತ ದನುಜನೊಬ್ಬ ಬಂದು || ವ್ಯರ್ಥ ವಂಚಿಸುತ್ತ ನಮ್ಮ ನು | ಯಜ್ಞಶಾಲೆಯ | ಕಿತ್ತು ಬೀಸಾಡಿ ಪೋದನು || 1 || ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಖಳನು ದೂರ | ನಿತ್ತುಕೊಂಡು ಕಲ್ಲಲಿಟ್ಟು || ಹತ್ತು ಗಾಯವ ಮಾಡಿದ | ಮೂಗಿಂದ ಬಹ | ನೆತ್ತರವ ನೀ ನೋಡಿದ || 2 || ಭಂಡ ದೈತ್ಯರಿಬ್ಬರು ಮುಂ | ಕೊಂಡು ಬಂದು ನಮ್ಮ ಯಜ್ಞ || ಕುಂಡಕೆಂಜಲನಿಟ್ಟರು | ವ್ಯಾಘ್ರ ಚರ್ಮವ | ಕೊಂಡು ಕೂಡೆ ಓಡಿ ಪೋದರು || 3 || ಮೂರು ಮಂಡೆಯವನೊಬ್ಬ | ಘೋರ ದಾನವ ಬಂದು | ನಾರು ವಸ್ತ್ರವ ಸೆಳೆದ | ಜಪಗಳ ಮಾಳ್ಪ | ಹಾರವ ಕಡಿದೋಡಿದ || 4 ||

ರಾಮ : (ವಾರ್ಧಕ) ಎಂದು ಹುಯ್ಲಿಟ್ಟ ಋಷಿಗಳ ಮಾತ ಕೇಳ್ದು ರಘು | ನಂದನನು ನಸುನಗುತ ಬೆದರದಿರಿ ರಕ್ಕಸರ | ಕೊಂದು ಕೊಡುವೆನು ತಾಳಿ ಕಿರಿದು ದಿನದೊಳಗೆ ತಾನೆಂದೊಡಂಬಡಿಸಿ ಬಳಿಕ || ಹಿಂದೆ ಕಳುಹಿದನವರ ಸಂತಯ್ಸಿ ||

[ಋಷಿಗಳು ತೆರಳಿದ ಬಳಿಕ ರಾಮನಲ್ಲಿಗೆ ಭಯಗೊಂಡ ಸೀತೆ ಆಗಮಿಸುತ್ತಾಳೆ]

ಸೀತೆ : (ವಾರ್ಧಕ) ಮುನಿ ವಟುಗಳೆಂದ ಮಾತನು ನೆನೆದು ಜನಕಸುತೆ | ಭೀತಿಯಲಿ ನೊಂದುಕೊಂಡವಳಾಗಿ ಭಯದಿಂದ ಕಾಂತನೊಳು ಕರವ ಮುಗಿದಿಂತೆಂದಳು ||

ಸೀತೆ : (ಕಾಂಭೋಜಿ-ಏಕ,ಕೋರೆ) ವನಜಲೋಚನ ಕೇಳ್ ಮುಂದೆ | ಘನವಾದ ಘೋರಡವಿಯಂತೆ | ಅನುವಿಲ್ಲದ ಗಹ್ವರವಂತೆ | ಅಲ್ಲಿ ರಕ್ಕಸರು | ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿಹರಂತೆ | ಹಿಂದೆ ಅನೇಕ | ವನಿತೆಯರು ಸಿಕ್ಕಿಹರಂತೆ | ಈ ವಿಪಿನದೊಳ್ ಇರುವದು ಕಷ್ಟ ರಾಘವ || 1 || ರಾತ್ರಿಂಚರನಾಥನಾಗಿ | ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಖಳನಿರುವನಂತೆ | ಮಸ್ತಕಗಳು ಹತ್ತು ಉಂಟಂತೆ | ಆ ಮೇಲೆ ಅವಗೆ | ಹಸ್ತಗಳು ಇಪ್ಪತ್ತುಂಟಂತೆ | ಹೆಣ್ಣುಗಳೆಂಬ | ಪಿತ್ತ ತಲೆಗೆ ಏರಿಹುದಂತೆ | ಈ ವಿಪಿನದೊಳ್ ಇರುವುದು ಕಷ್ಟ ರಾಘವ || 2 ||

ರಾಮ : (ವಾರ್ಧಕ-ಕಲ್ಯಾಣಿ)(ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅಬ್ರ) ಅಗ್ಗಳದ ದನುಜರಟ್ಟುಳಿಯನಾಲಿಸಿ ರಾಮ | ಶೀಘ್ರದಿಂ ಜನಕ ನಂದನೆಗೆ ಧೈರ್ಯವ ಪೇಳಿ | ಉಗ್ರ ಶರಚಾಪಮಂ ಕೊಂಡು ಮನದೊಳಗೆ ಶೌರ್ಯಾಗ್ನಿಯಿಂ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಲು ||

[ಸೀತೆಗೆ ಧೈರ್ಯ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ , ಇಬ್ಬರೂ ತೆರಳಿದ ಬಳಿಕ ಮುಂದಿನ ಅಬ್ರಕ್ಕೆ ಶೂರ್ಪನಖಿಯ ಬಣ್ಣದ ವೇಷ ಪ್ರವೇಶ , ದೇಂ ದೇಂತ ದಿತ್ತಾ.....]

ಶೂರ್ಪನಖಿ : (ವಾರ್ಧಕ)(ಅಬ್ರ) ಭೋರ್ಗರೆವ ರಕ್ಕಸರ ದಂಡು ಬಾಯ್ಬಿಟ್ಟೊದರೆ | ನಿರ್ಘೋಷದಬ್ಬರದ ಗಮಕದಾರ್ಭಟೆಯ ಸಿಡಿ | ಲೊಗ್ಗರದ ಬೊಬ್ಬೆಯಿಂ ಶೂರ್ಪಣಖೆ ಬಂದಳಾ ಕಾನನಕೆ ಕುಲಗೇಡಿಯು ||

[ಭಾಗವತ – ಯಾರೇ ರಕ್ಕಸಿ , ಶೂರ್ಪನಖಿ - ನನ್ನರಿಯೆಯಾ , ಭಾಗವತ – ಇಲ್ಲ ಪರಿಚಯ ಆಗಲಿಲ್ಲ , ಶೂರ್ಪನಖಿ – ದಂಡಕಾರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಯಾರೆಂತ ಕೇಳಿದ್ದೀರಿ , ಭಾಗವತ - ಶೂರ್ಪನಖಿ ಅಂತ ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ , ಶೂರ್ಪನಖಿ - ನಾನೇ ನಾನೇ ನಾನೇ , ಭಾಗವತ - ಈ ಕಡೆ ಬಂದ ಪರಿ , ಶೂರ್ಪನಖಿ – ಬಹಳ ವಿಶೇಷ ಉಂಟು]

ಶೂರ್ಪನಖಿ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ವನಜಗರ್ಭನ ಸೃಷ್ಟಿಯೊಳು ಪೊಸ | ತೆನಲು ಭೀಕರ ದನುಜೆ ದಂಡಕ || ವನಕೆ ತಾನಧಿಪತಿಯು ಎನ್ನುತ | ಬಂದಳಾರ್ಭಟಿಸಿ ||

[ಪೀಠಿಕೆ ಹೇಳಿದ ನಂತರ ಬೇಟೆಗೆ ಹೊರಡುವುದು , ತಾ ತೈಕು ತೈಕು ತಾದೇಂ....., ಒಂದು ಸುತ್ತು ಬೇಟೆಯಾಡಿದ ನಂತರ ಮನುಷ್ಯರ ವಾಸನೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ]

ಶೂರ್ಪನಖಿ : (ಅಷ್ಟ-2) ಆರೆಲೋ ಮನುಜ | ವನದೊಳಿಪ್ಪ | ನಾರೆಲೋ ಮನುಜ || ಪ || ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೆ ಮೈಯ ವಾಸನೆ | ಬೀರುತಿದೆ ಪೊಸ ಗಮರು ನಿಶಿಚರ | ವೀರರೆಲ್ಲರು ಬನ್ನಿರೆಮ್ಮಯ | ಪಾರಣೆಗೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಬಂದವ | ನಾರೆಲೋ ಮನುಜ || 1 || ಇಷ್ಟು ಕಾಲದೊಳೊಬ್ಬರಿಲ್ಲಿಗೆ | ಥಟ್ಟನೇ ತನಗಂಜಿ ಬಾರರು | ದಿಟ್ಟರಿವರಿಂದಾರು ನೋಳ್ಪರೆ | ದೃಷ್ಟಿಗೋಚರವಿಲ್ಲ ಬಂದವ || ನಾರೆಲೋ ಮನುಜ || 2 || ಖಂಡ ಖಂಡವ ಬೇರೆ ಬೇರೆ | ತುಂಡು ತುಂಡಾಗೆಸಗಿ ನುಂಗುವೆ | ಕೆಂಡದಲೆ ಸುಟ್ಟವರೆಲುಬುಗಳ | ನುಂಡು ತೇಗುವೆನೀಗ ಬಂದವ || ನಾರೆಲೋ ಮನುಜ || 3 ||

[ಶೂರ್ಪನಖಿಯು ತೆರಳಿದಲ್ಲಿಗೆ ಮುಂದಿನ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ರಕ್ಕಸಿಯ ಆರ್ಭಟ ಕೇಳಿ ರಾಮನು ಧನು ಶರ ಹಿಡಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಭಯಗೊಂಡ ಸೀತೆ ಹೀಗೆನ್ನುತ್ತಾಳೆ]

ಸೀತೆ : (ಮತ್ತೇಭವಿಕ್ರೀಡಿತ)(ಪೂರ್ವಿ) ಅತಿವೇಗಂ ರಘುವೀರ ಚಾಪಶರಮಂ ಪಿಡಿಯಲ್ಕೆ ಕಂಡಾಗಲಾ | ಮಿಥಿಲೇಂದ್ರಕುಲಜಾತೆ ಅಂಜಿ ಬಳಿಕಂ ತಾ ಕಾಂತಗಿಂತೆಂದಳುಂ ||

ಸೀತೆ : (ಪೂರ್ವಿ-ತ್ರಿವುಡೆ,ಏಕ,ಕೋರೆ) ರಾಘವ ನೀ ಎನ್ನ ಬಿಟ್ಟು | ಪೋಗದಿರಯ್ಯ | ಈಗ ಬಂದಳು ರಾಕ್ಷಸಿ | ಕೂಗುತಾಳೆ ಆರ್ಭಟಿಸಿ || 1 || ಲಕ್ಷ್ಮಣ ತಾನೆಲ್ಲಿದ್ದಾನೊ | ರಾಕ್ಷಸಿಯ ಕಂಡನೇನೊ | ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ | ಭಕ್ಷಿಸುವಳು ನೋಡು ನೀನು || 2 || ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಬಂದೆವು ಮುನಿ | ಪೋತ್ತಮರ ಮಾತ ಮೀರಿ | ಮೃತ್ಯು ಮುಂಡೆ ಬಂದಳ್ ಮಾರಿ | ತುತ್ತುಗೊಂಬಳೀಸಾರಿ || 3 ||

ರಾಮ : (ಮಧ್ಯಮಾವತಿ-ಏಕ,ಕೋರೆ) ಅಂಜಬೇಡೆಲೆ ಸೀತೆ | ಮಿಥಿಲೇಂದ್ರಕುಲಜಾತೆ | ಭಂಜಿಸುವೆ ರಾಕ್ಷಸಿಯ | ಕುಂಜರಗಮನೆ || 1 || ಕಣ್ಣ ಮುಚ್ಚಿಕೊ ನೀನು | ಕಂಡರಂಜುವೆ ಅವಳ | ಹೆಣ್ಣು ಮೂಳಿಯ ಕೊಂದು | ಮಣ್ಣುಗೂಡಿಸುವೆ || 2 ||

[ಸೀತೆಗೆ ಧೈರ್ಯ ಹೇಳಿ ಒಳಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಾನೆ , ಮುಂದಿನ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಶೂರ್ಪನಖಿ ಬರುತ್ತಾಳೆ]

ಶೂರ್ಪನಖಿ : (ಕಲ್ಯಾಣಿ-ಏಕ,ಕೋರೆ) ಎಂದು ಧೈರ್ಯವ ಪೇಳೆ | ಬಂದು ರಾಮನ ದೂರ | ದಿಂದ ನೋಡಿದಳುಸುರೆ | ಚಂದವಾಗಿರಲು || 1 || ಕಂಡರೆ ಮದನನಂಥ | ಗಂಡುಸಾಗಿಹನೀತ | ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಮನೆಗೆನ್ನ | ಗಂಡನಂ ಮಾಳ್ಪೆ || 2 ||

ಶೂರ್ಪನಖಿ : (ದ್ವಿಪದಿ-ಹಿಂದೋಳ) ಎನುತ ನಿಜ ಮನದೊಳಗೆ ಯೋಚನೆಯ ಮಾಡಿ | ಘನವಾದ ದೇಹವನು ಕುನಿಸಿ ಮರೆಮಾಡಿ || 1 || ಮಾಯಕದ ರೂಪಿನಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಬಗೆಯ | ಕಾಯವನು ಧರಿಸಿದಳು ಕಪಟದಾಕೃತಿಯ || 2 ||

[ಮುಂದಿನ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾಯಾ ಶೂರ್ಪನಖಿಯ ಪ್ರವೇಶ]

ಮಾಯಾ ಶೂರ್ಪನಖಿ : (ಹಿಂದೋಳ-ಜಂಪೆ-1,2)(ಹಿಂದೋಳ-ತ್ರಿವುಡೆ,ಏಕ,ಕೋರೆ) ಹದಿನಾರು ವತ್ಸರದ ಹೆಣ್ಣಾದಳವಳು | ಮುದದಿಂದ ಶೃಂಗಾರವಾಗಿ ಮತ್ತವಳು || 1 || ಪೂಗೋಲನುರು ಪಟ್ಟದಾನೆಯಂದದಲಿ | ರಾಘವನ ಬಳಿಗೆ ನಡೆತಂದಳೊಲವಿನಲಿ || 2 ||

[ಮೊದಲು ಭಾಗವತರ ಹತ್ತಿರ ಹಾಸ್ಯದ ಮಾತುಗಳಾಡಿ ಬಳಿಕ ರಾಮ-ಸೀತೆಯರು ಇದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ]

ಮಾಯಾ ಶೂರ್ಪನಖಿ : (ಕಲಾವತಿ-ಜಂಪೆ-1) ಕರವ ಮುಗಿದಳು ಬಳಿಕ ಕಂಡು ರಘುಪತಿಯ | ಅರುಹಿದಳು ಕಾರ್ಯಗಳ ಅಂತರಸ್ಥಿತಿಯ ||

ಮಾಯಾ ಶೂರ್ಪನಖಿ : (ನಾಟಿಕೊರವೆ-ಏಕ,ಕೋರೆ)(ಖಮಾಚ್-ಆದಿ,ಏಕ,ಕೋರೆ) ರಾಘವ ನರಪತೇ | ಶೃಣು ಮಮ ವಚನಂ | ನೀ ಗುಣ ನಿಧಿಯೆಂದು | ನಿನ್ನ ಸೇರಿದೆ ಬಂದು || ರಾಘವ || 1 || ಅತಿಕುಲವತಿ ನಾನು | ಪೃಥಿವಿಪಾಲಕ ನೀನು | ರತಿದೇವಿಗೆಣೆ ನಾನು | ಮನ್ಮಥ ನೀನು || ರಾಘವ || 2 ||

ಮಾಯಾ ಶೂರ್ಪನಖಿ : (ಕಾನಡ-ಅಷ್ಟ) ಸರಸಿಜಾಂಬಕಿ ನಾನು | ತರಣಿ ಪ್ರಕಾಶ ನೀನು | ವರ ಬಿಂಬಾಧರೆ ನಾನು | ಅರಗಿಣಿ ನೀನು || ರಾಘವ || 1 || ಕವಲು ಮನವ ಬಿಟ್ಟು | ತವಕದಿ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು | ಸವಿ ತಂಬುಲವ ನೀಡು | ಸರಸ ಮಾತಾಡು || ರಾಘವ || 2 ||

ಮಾಯಾ ಶೂರ್ಪನಖಿ : (ಕಾನಡ-ತ್ರಿವುಡೆ,ಏಕ,ಕೋರೆ) ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆನ | ಗಿಲ್ಲ ಒಪ್ಪುವ ಜನ | ಬಲ್ಲತನದಿ ನೆರೆಯೊ | ಬಲು ಬೇಗ ಕರೆಯೊ || ರಾಘವ ||

ರಾಮ : (ಕಾಂಭೋಜಿ-ಏಕ,ಕೋರೆ)(ತೋಡಿ-ರೂಪಕ,ಏಕ,ಕೋರೆ) ಮದನನ ಪಟ್ಟದರಾಣಿ | ಮೊದಲೆ ಬಂದುದಿಲ್ಲ || ಚದುರೆ ಸಣ್ಣವಳೊಬ್ಬಳ | ಮದುವೆಯಾದೆನಲ್ಲ || 1 || ಒಂದು ಚೂರಿಗೆರಡು ಒರೆಯು | ಹೊಂದುವುದೆ ಪೇಳು || ಮಂದಗಮನೆ ಪೇಳ್ವೆ ನಿನಗಿ | ನ್ನೊಂದು ಯತುನ ಕೇಳು || 2 ||

ರಾಮ : (ತೋಡಿ-ಏಕ,ಕೋರೆ) ನಮ್ಮಿಂದ ನೂರ್ಮಡಿ ಚೆಲುವ | ತಮ್ಮನಿಗೆ ಪ್ರಾಯ || ಗಮ್ಮನೆ ನೀ ಹೋಗಿ ತೋರು | ನಿನ್ನಲ್ಲಿದ್ದುಪಾಯ || 1 || ವಂಚನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಪೋಗು | ಚಂಚಲಾಕ್ಷಿ ಬೇಗ || ಪಂಚಬಾಣನುರುಬೆಯಿಂದ | ಮುಂಚೆ ಕೂಡುವನೀಗ || 2 ||

[ರಾಮನಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಲಕ್ಷ್ಮಣನೆಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ]

ಮಾಯಾ ಶೂರ್ಪನಖಿ : (ಮೋಹನಕಲ್ಯಾಣಿ-ಆದಿ,ಏಕ,ಕೋರೆ,ಚೌತಾಳ) ಚಂದದಿಂದ ಬಂದಳಬ್ಜಲೋಚನೆ | ರಾಮ | ಚಂದ್ರ ಹೇಳಿದಂಥ ಮಾತಿ | ನಂದವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತ || ಚಂದ || ಕನ್ನಡಿಯನು ತೆಗೆದು ನೋಡುತ | ಮೊಗವು | ಚೆನ್ನಾಗಿಹುದೆಂದತಿ ನೆಗಾಡುತ | ಮತ್ತೆ | ತನ್ನೊಳು ತಾನೆ ಮಾತನಾಡುತ | ತನಗೆ | ಕನ್ನೆಯರೊಳಗೆ ಎಣೆಯಿಲ್ಲೆನ್ನುತ || ಚಂದ || 1 || ಕುರುಳ ಕೈಬೆರಳಿಂದ ತಿದ್ದುತ | ಪುಷ್ಪ | ಸರದ ಪರಿಮಳದೊಳೋಲಾಡುತ | ಮುಂದು | ವರಿದ ತಿಲಕ ಸೆರಗಿಂದೊರಸುತ | ನೋಡಿ | ತರಳ ಲಕ್ಷ್ಮಣನೆಡೆಯ ಹೊದ್ದುತ || ಚಂದ || 2 ||

[ಲಕ್ಷ್ಮಣನೋರ್ವನೇ ಇದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಹೀಗೆನ್ನುತ್ತಾಳೆ]

ಮಾಯಾ ಶೂರ್ಪನಖಿ : (ಬಿಲಹರಿ-ಅಷ್ಟ) ಕಾಮಸನ್ನಿಭ ಮಾತ ಕೇಳು | ಪೇಳಿ | ರಾಮ ಕಳುಹಿದನಿಂದಿನೊಳು || ನಾ ಮನವಿಟ್ಟು ಕೃಪಾಳು | ನಿನ್ನೊಳ್ | ಕಾಮಿಸಿ ಬಂದೆ ಮೋಹದೊಳು || ಇನ್ನು | ತಾಮಸಗೊಳದಿರು ತಾಳಲಾರೆನು ನೀ ಸು | ಪ್ರೇಮದಿಂದಲೆ ಕೂಡು ಸರಸಮಾತಾಡು ||

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : (ತೋಡಿ-ಏಕ,ಕೋರೆ) ಭಂಡು ಮಾತನಾಡುತಿದ್ದಿ | ಕಂಡರತಿ ಚೆಲುವೆ ನಿನ್ನ | ಗಂಡನಾರು ದೇಶವಾವುದು || ಪುಂಡರೀಕ ಲೋಚನೆ ಭೂ | ಮಂಡಲೇಶ ರಾಮದೇವರ | ಕಂಡುದೆಲ್ಲಿ ಪೋಗು ಸುಮ್ಮನೆ ||

ಮಾಯಾ ಶೂರ್ಪನಖಿ : (ಬಿಲಹರಿ-ಅಷ್ಟ) ನೆರೆ ಮನಸೆನ್ನಮೇಲಿಟ್ಟು | ಇಕ್ಕೊ | ಗುರು ಕುಚವೆರಡ ನೀ ಮುಟ್ಟು || ತೆರೆದ ಚೆಂದುಟಿಗೆ ಬಾಯಿಟ್ಟು | ಚ | ಪ್ಪರಿಸಿ ಸುರತಸುಖ ಕೊಟ್ಟು || ಎನ್ನ | ವಿರಹವ ನಿಲಿಸು ಕಾತರವನ್ನು ಮರೆಸು ಕಣ್ | ತೆರೆದೆನ್ನ ನೋಡು ಕಾರುಣ್ಯದಿಂದಲೆ ಕೂಡು ||

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : (ತೋಡಿ-ಏಕ,ಕೋರೆ) ಮಂದಗಮನೆ ಇಂಥಾ ಸುದ್ದಿ | ಯೊಂದನೆನ್ನೊಳಾಡದಿರು | ಮುಂದೆ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ನಾ ಕಾಣೆ || ಬಂದದಾರಿಗೆ ಸುಂಕವಿಲ್ಲ | ತಂದರಣ್ಣನ ಗುರುತವನ್ನು | ಚೆಂದದಿಂ ಕೂಡುವೆನೆಂದನು ||

[ಮುಂದಿನ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾಯಾ ಶೂರ್ಪನಖಿಯು ಮರಳಿ ರಾಮನಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ]

ಮಾಯಾ ಶೂರ್ಪನಖಿ : (ಧನ್ಯಾಸಿ-ಏಕ,ಕೋರೆ) ಎಂದ ಮಾತ ಕೇಳಿ ಧೈರ್ಯ | ಗುಂದಿ ಕೋಪಾಕ್ರಾಂತಳಾಗಿ | ಬಂದಳು ಶ್ರೀ ರಾಮನಲ್ಲಿಗೆ || ಚಂದವಾಯ್ತು ರಾಘವಾ ನಿ | ನ್ನಿಂದ ಬುದ್ಧಿವಂತ ತಮ್ಮ | ನೆಂದರಾ ಜಾನಕಿಯು ನಕ್ಕಳು ||

ಮಾಯಾ ಶೂರ್ಪನಖಿ : (ಬಿಲಹರಿ-ಅಷ್ಟ) ಏಕಪತ್ನಿಯ ವ್ರತ ನಿನಗೆ | ಬ್ರಹ್ಮ ಚಾರಿತ್ವ | ಸಾಕರಿಸುತಿದೆ ತಮ್ಮನಿಗೆ || ಬೇಕಂತೆ ಗುರುತವಾತನಿಗೆ | ಪಾಲಿಸಯ್ಯ ವಿ | ವೇಕದಿಂದನುಜ ಲಕ್ಷ್ಮಣಗೆ || 1 || ನಗೆಗೇಡು ಮಾಡಿದಿರಲ್ಲ | ಸುಮ್ಮನೆ ಬಂದು | ಹಗುರವಾದೆನು ನಿಮಗೆಲ್ಲ || ಹಗರಣ ಗೈವುದು ಸಲ್ಲ | ಎನ್ನ ವಂಚಿಸಿ | ಮಿಗುವರಿವುದು ಸಮವಲ್ಲ || 2 ||

ರಾಮ : (ತೋಡಿ-ಏಕ,ಕೋರೆ) ಚದುರೆ ಬಾ ಬಾರೆಂದು ಕರೆದು | ರಾಮನಂಬಿನ | ತುದಿಯೊಳ್ ಮೂಗನು ಕೊಯ್ಯಲು ಬರೆದು || ಒದಗಿ ತೋರಿಸು ಬೆನ್ನ ಸರಿದು | ಈ ಕುರುಹ ನೋ | ಡಿದರೆ ಕೂಡುವ ನಲಿನಲಿದು ||

[ತಿರುಗಿ ನಿಲ್ಲಲು ಹೇಳಿ ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ಬಾಣದ ತುದಿಯಿಂದ ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾನೆ , ಮುಂದಿನ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗುವಳು]

ಮಾಯಾ ಶೂರ್ಪನಖಿ : (ಕೋರೆ) ಎಂದ ಮಾತನು ಕೇಳಿ ಕಡೆಗೆ | ರಾಮನ ಬಳಿ | ಯಿಂದ ಬಂದಳು ತಮ್ಮನೆಡೆಗೆ || ವಂದಿಸಿದಳು ಪಾದದೆಡೆಗೆ | ಬೆನ್ನ ನೋಡು ನೋ | ಡೆಂದು ರಕ್ಕಸಿ ಪೇಳ್ದ ನುಡಿಗೆ ||

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : (ತ್ರಿವುಡೆ-1) ಅಣ್ಣನಾಜ್ಞೆಯ ನೋಡಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ | ತನ್ನ ಮನದಲಿ ತಾನೆ ನಗುತಲಿ || ಕನ್ನೆ ಪ್ರಾಯದ ಚದುರೆ ಬಾ ಮೋ | ಹನ್ನಕಾರಿ ||

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ಇತ್ತ ಬಾರೆಂದೆನುತ ಹಸ್ತವ | ನೆತ್ತಿ ತವಕದೊಳೆರಡು ಮೊಲೆಗಳ || ನೊತ್ತಿ ಎಳೆದಾ ಖಡುಗದಿಂದಲಿ | ಕತ್ತರಿಸಿದ || 1 || ಕೆತ್ತಿದನು ನಾಸಿಕವನುದ್ದಕೆ | ರಕ್ತಮಾಂಸಗಳುದುರೆ ಭರದಲಿ || ಮತ್ತೆ ಕೂಗಿದಳಸುರೆ ಶರಧಿಯು | ಬತ್ತುವಂತೆ || 3 ||

[ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಅವಳ ಮೂಗು ಮೊಲೆಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ , ಮಾಯಾ ಶೂರ್ಪನಖಿಯು ಅರಚುತ್ತಾ ಒಳಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ , ನಿಜ ಶೂರ್ಪನಖಿಯು ಬೊಬ್ಬಿಡುತ್ತಾ ರಾಮ ಸೀತೆಯರು ಇರುವಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ]

ಶೂರ್ಪನಖಿ : (ಭಾಮಿನಿ)(ಶಿವರಂಜಿನಿ) ನೋಡುವಳು ಮಾಂಸಗಳ ಮೊಲೆಯೀ | ಡಾಡುವಳು ಬಾಯ್ದೆಗೆದಸುರೆ ಹೊರ | ಳಾಡುವಳು ಮನದೊಳಗೆ ಜಾನಕಿ | ನೋಡಿ ಬೆದರೆ ||

[ಶೂರ್ಪನಖಿಯು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಹೊರಳಾಡುತ್ತಾಳೆ , ನೋವಿನಿಂದ ಅರಚುತ್ತಾಳೆ , ನಂತರ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ]

ಶೂರ್ಪನಖಿ : (ಅಷ್ಟ-2) ರಾಘವಾ ಕೇಳು ಲೇಸಾಯಿ | ತೀಗ ನೀ ಮಾಡಿಸಿದುದು || ಆಗಲಾಗಲಿ ತಾಳು | ತಾಳದಕೇನು || 1 || ಎನ್ನಗ್ರಜರಿಗಿದನೆಂದು | ನಿನ್ನ ಸತಿಯಳ ತಂದು || ಬನ್ನ ಬಡಿಸದಿದ್ದರೆ ನಾ | ಹೆಣ್ಣಿನ ಕುಲವೆ || 2 || ಎತ್ತ ಹೋದರು ಬಿಡದೆ | ಮತ್ತೆ ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ || ಎತ್ತಿಕೊಂಡೊಯ್ಯದಿರಲು | ಹೊತ್ತದ್ದು ಮೊಲೆಯೆ || 3 || ಸೃಷ್ಟಿ ಈರೇಳರೊಳು ಬ | ಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಇವಳ || ಬಿಟ್ಟು ಹೋದೆನಾದರೆ ನಾ | ನುಟ್ಟಿದ್ದು ಸೀರೆಯೆ || 4 ||

[ಶೂರ್ಪನಖಿಯು ತೆರಳಿದ ಮೇಲೆ ಮುಂದಿನ ಅಬ್ರಕ್ಕೆ ಖರ , ದೂಷಣ , ತ್ರಿಶಿರರ ತ್ರಿವಳಿ ಬಣ್ಣದ ವೇಷಗಳ ಓಲಗ , ದೇಂ ದೇಂತ ದಿತ್ತಾ .....]

ಖರ,ದೂಷಣ,ತ್ರಿಶಿರ : (ಅಬ್ರ) ಇತ್ತಲಾ ದಂಡಕಾರಣ್ಯದಿ ಖರ ದೂಷಣ ತ್ರಿಶಿರರು ಒಡ್ಡೋಲಗ ಕೊಟ್ಟಿರೆ

[ಭಾಗವತ - ಭಳಿರೇ ರಕ್ಕಸ ಕುಲೋದ್ಧಾರಕಾ , ಖರ - ನನ್ನರಿಯೆಯಾ , ಭಾಗವತ - ಭಕಾರೋ ಭೀತಿಪಡಿಸುವಂತಹ ಸ್ಥಳ , ಖರ – ದಂಡಕಾರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಯಾರೆಂತ ಕೇಳಿದ್ದೀರಿ , ಭಾಗವತ – ಖರಾಸುರ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ , ಖರ - ನಾನೇ ನಾನೇ ನಾನೇ , ಭಾಗವತ - ಈ ಕಡೆ ಬಂದ ಪರಿ , ಖರ – ಬಹಳ ವಿಶೇಷ ಉಂಟು]

ಖರ,ದೂಷಣ,ತ್ರಿಶಿರ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ಇತ್ತ ದಂಡಕ ವನದೊಳೊಂದಿನ | ಇತ್ತನೋಲಗ ಖಳ ಖರಾಸುರ || ಮತ್ತೆ ದೂಷಣ ತ್ರಿಶಿರರೆಂಬಾ | ಸಖರ ಸಹಿತ ||

[ವಿಶ್ರವಸು ಮುನಿಗೆ ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಹೆಂಡಂದಿರು ಇದ್ದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ವಿಶ್ರವಸು ಮುನಿಗೆ ರಾಖಾ ಎಂಬ ರಕ್ಕಸಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರು ಖರ ಮತ್ತು ದೂಷಣರೆಂಬ ರಕ್ಕಸರು. ಭಾರದ್ವಾಜರ ಮಗಳಾದ ದೇವಾರುಣಿ ಅಥವಾ ಇಳಾ ಎಂಬವಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು ವೈಶ್ರವಣ ಅಂದರೆ ಕುಬೇರ. ಸುಮಾಲಿ ರಕ್ಕಸನ ಮಗಳಾದ ಕೈಕಸೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರು ರಾವಣ, ಕುಂಭಕರ್ಣ, ಶೂರ್ಪನಖಿ ಮತ್ತು ವಿಭೀಷಣ ಎಂಬ ನಾಲ್ವರು ರಕ್ಕಸರು. ಅದೇ ವಿಶ್ರವಸು ಮುನಿಗೆ ಬೇರೊಬ್ಬ ಕನ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವರು ಅಹಿರಾವಣ ಮತ್ತು ಮಹಿರಾವಣ ಎಂಬ ರಕ್ಕಸರು. ಹೀಗೆ ಕುಬೇರ , ರಾವಣ , ಕುಂಭಕರ್ಣ , ಶೂರ್ಪನಖಿ , ವಿಭೀಷಣ , ಖರ , ದೂಷಣ , ಅಹಿರಾವಣ , ಮಹಿರಾವಣ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ವಿಶ್ರವಸುವಿನ ಮಕ್ಕಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವರೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ತ್ರಿಶಿರ ಎಂಬವನು ಖರ-ದೂಷಣರ ಸೇನಾಧಿಪತಿ. ಪೀಠಿಕೆ ಮುಗಿಯುತ್ತಲೇ ಶೂರ್ಪನಖಿಯು ಅಣ್ಣಾ ಎಂದು ಬೊಬ್ಬೆ ಹಾಕುತ್ತಾ ಅಳುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾಳೆ]

ಶೂರ್ಪನಖಿ : (ವಾರ್ಧಕ)(ಆನಂದಭೈರವಿ) ಎಂತಾದಡಾ ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರ್ಗಳಿಗೆ ಕೇ | ಡಂ ತಾರದಿರೆನೆಂದು ಶೀಘ್ರದಿಂದಯ್ದಿ ವೃ | ತ್ತಾಂತಮಂ ಖರದೂಷಣಾದಿಗಳ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿಂತೆಂದಳು ||

[ಶೂರ್ಪನಖಿಯು ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಮೂವರೂ ಸಿಟ್ಟಾಗುತ್ತಾರೆ , ಅವಳಿಗೆ ಧೈರ್ಯ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ]

ತ್ರಿಶಿರ : (ಮಾರವಿ-ಏಕ) ಮಣಿವುತಲೆಂದನು ಒಡತಿಯೆ ಎನಗೆ ನೀ | ಅನುಮತಿ ಕೊಡು ಈಗ || ಮನದಾ ದುಗುಡವ ಪೇಳ್ದರೆ ಅದ ನಾ | ಪರಿಹರಿಸುವೆನೆಂದ ||

ದೂಷಣ : (ಜಂಪೆ-2) ಯಾಕೆ ಮರುಗುವೆ ತಂಗಿಯೇ | ನಿನಗಿಂಥ | ವ್ಯಾಕುಲವದೇನು ಪರಿಯೇ || ನೀ ಕರುಣದಿಂದ ಪೇಳು | ಅದ ನಾನು | ಬಗೆಹರಿಪೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತಾಳು ||

ಖರ : (ಜಂಪೆ-2) ಇನ್ನೇತಕನುಮಾನವು | ತಂಗಿಯೇ | ನಿನ್ನ ಸೇವೆಯನು ನಾನು || ನಿರ್ಣಯದಿ ಗೈವೆನೆನುತ | ನುಡಿಯಲ್ಕೆ | ಮನ್ನಿಸುತಲೆಂದಳಾಕೆ ||

ಶೂರ್ಪನಖಿ : (ಆನಂದಭೈರವಿ-ಕೋರೆ) ಅಣ್ಣ ಕೇಳಿಂತೆನಗಾದುದೇ | ಈ ಮಾನಭಂಗ | ಹೆಣ್ಣು ಜನ್ಮಕೊದಗಿ ಪೋದುದೇ || ಕಣ್ಣಾರೆ ನೀ ನೋಡಬಾರದೆ | ಎನ್ನಯ ಮೈಯ | ಬಣ್ಣವು ಕಂಗಳಿಗೆ ತೋರದೆ || 1 || ದಶರಥರಾಯನ ಮಕ್ಕಳಂತೆ | ಇಬ್ಬರು ತಮ್ಮ | ವಸುಧೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿಹರಂತೆ || ಅಸಮ ಸಾಹಸಿಗಳಾಗಿಹರಂತೆ | ಏನೆಂದು ವ | ರ್ಣಿಸುವೆನಯ್ಯೊ ರಾಘವನ ಕಾಂತೆ || 2 || ತಮ್ಮನಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ತಾನು | ಎನ್ನೆರಡೂ ಕುಚವ | ಸುಮ್ಮನೀಗ ಕೊಯ್ದುಬಿಟ್ಟನು || ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಮೂಗ ತರಿದನು | ಎನ್ನಗ್ರಜರು | ನಿಮ್ಮಂಥವರಿದ್ ಹೀಗೆ ಆದೆನು || 3 || ಪುಂಡರೀಕನೇತ್ರೆಯೊರ್ವಳು | ರಾಮಚಂದ್ರಗೆ | ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿರುವಳವಳು || ಕಂಡರೆ ರಂಭೆಯಂತಿರುವಳು | ಬೇಗದಿ ಕದ್ದು | ಕೊಂಡು ಬಂದರೆ ನಿನಗೆ ಆಪಳು || 4 ||

ಖರ : (ಜಂಪೆ-2) ದುರುಳೆಯಾಡಿದ ನುಡಿಯ | ದುಷ್ಟ ಖರ ಕೇಳುತ್ತ | ಶಿರವ ತೂಗಿದನಂದು | ಹರ ಹರಾಯೆಂದು || ಅಸುರರೊಳಗಾರಿಹರು | ಅಸಮ ಸಾಹಸರೆಂದು | ಕುಶಲದೊಳು ಕರೆದೆಂದ | ತ್ರಿಶಿರನೆಂಬವನ ||

ದೂಷಣ : (ಜಂಪೆ-2) ತಂಗಿಗೀಪರಿ ಮಾನ | ಭಂಗವೆಸಗಿದ ಮೇಲೆ || ವಿಂಗಡದೆ ನಾವಿದ್ದು | ಇನ್ನೇನು ಫಲವು ||

ತ್ರಿಶಿರ : (ಜಂಪೆ-2) ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರ ನಿ | ರ್ನಾಮವೆಸಗುತ ರಣದಿ || ಕಾಮಿನಿಯ ತಾರೆಂದ | ಕಡು ತವಕದಿಂದ ||

[ಅವಶ್ಯ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಇತರ ಕಾಟು ರಕ್ಕಸರನ್ನು ಕೂಡಾ ಕರೆದು ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಒಂದೊಂದು ಪದ್ಯ ಹಾಕಿ ನಂತರ ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವುದು , ಮೊದಲು ಲಕ್ಷ್ಮಣನೊಡನೆ ಮಹಾಕಪಾಲ , ಸ್ಥೂಲಾಕ್ಷ , ಪ್ರಮಾಥಿ ಎಂಬ ಮೂರು ಕಾಟು ರಕ್ಕಸರ ಯುದ್ಧದ ಸನ್ನಿವೇಶ ಮಾಡಿಸಬಹುದು ಅಥವಾ “ನೀನು ಸೀತೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಬೆಟ್ಟದ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಇರು” ಎಂಬುದಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಮತ್ತು ಸೀತೆಯರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ನಂತರ ರಾಮನು ತ್ರಿಶಿರನನ್ನು ಇದಿರಿಸುವುದು]

ತ್ರಿಶಿರ : (ಕಂದ)(ಅಬ್ರ) ಅಗ್ರಜನೆಂದುದ ಕೇಳ್ದ | ತ್ಯುಗ್ರದೊಳಾ ತ್ರಿಶಿರನಾಗ ಚಾಪವ ಕೊಳುತಂ || ಶೀಘ್ರದಿ ಶ್ರೀರಾಮನ ಪ | ರ್ಣ ಗೃಹದೆಡೆಗೈದಿ ನುಡಿದನತಿ ಗರ್ಜಿಸುತಂ ||

ತ್ರಿಶಿರ : (ಮಟ್ಟೆ) ಆರೆಲೋ ಮುಂದಿರುವ ವೀರನೇ | ಸಂಗ್ರಾಮಶೂರ | ನಾರೆಲೋ ಮುಂದಿರುವ ವೀರನೆ || ಪ || ಮೂರು ತಲೆಯನೀಕ್ಷಿಸೆನ್ನ | ಶೂರತನವು ಬೇಡ ನಿನ್ನ || ಬೇರು ಸಹಿತ ಕಡಿದು ಕಡಿದು | ನೂರು ತುಂಡು ಮಾಳ್ಪೆನೀಗ || ಅರೆಲೋ ||

ರಾಮ : (ಮಟ್ಟೆ) ಈ ಪರಿಯಲಿ ಭಾಷೆಗಳನು | ಭೂಪನೊಡನೆ ಪೇಳ್ದು ಕರದ || ಚಾಪವನ್ನು ನೆಗಹಿ ಶರವ | ಕೋಪದಿಂದ ಬಿಡಲು ರಾಮ | ಮಾಪುಗೈದು ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದ || ಬಳಿಕ ಸುಪ್ರ | ತಾಪದಿಂದ ಶರವ ಹೂಡಿದ | ದನುಜರೊಡನಾ | ಟೋಪದಿಂದ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದ ||

ತ್ರಿಶಿರ : (ಮಟ್ಟೆ) ತಂಗಿಯಾದ ಶೂರ್ಪಣಖೆಯು | ಹೆಂಗುಸೆಂದು ನೋಡದವಳ || ತುಂಗ ಕುಚವ ಕೊಯ್ದು ನಾಸಿ | ಕಂಗಳನ್ನೆ ತರಿದ ಮೂಢ || ಅರೆಲೋ ||

[ಯುದ್ಧ , ತ್ರಿಶಿರ ಸಾಯುತ್ತಾನೆ , ದೂಷಣನು ರಾಮನನ್ನು ಇದಿರಿಸುತ್ತಾನೆ]

ದೂಷಣ : (ಮಟ್ಟೆ) ಪುಂಡ ಹುಡುಗ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ್ನ | ಕಂಡಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವನ || ಖಂಡ ಖಂಡ ಬಗಿದು ಸಿಗಿದು | ಕೆಂಡದಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟು ತಿನುವೆ || ಅರೆಲೋ ||

ರಾಮ : (ಮಟ್ಟೆ) ದುಷ್ಟ ದನುಜನೊಡನೆ ತಾನಿ | ನ್ನೆಷ್ಟು ಕಾದಲೆನುತ ಶರವ || ಬಿಟ್ಟು ರಾಮ ಕಣನೊಳಿ | ದ್ದಷ್ಟು ಬಲವನೆಲ್ಲ ಯಮನ | ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿರ್ದನು ||

ದೂಷಣ : (ಮಟ್ಟೆ) ಈಸು ಬಲವನೆಲ್ಲ ಸವರಿ | ದಾ ಸಮರ್ಥಿಕೆಯನು ಕೇಳಿ || ಮೋಸಗತಿಯೊಳಿವರ ಗೆಲ್ವ | ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಬಂದ | ದೂಷಣಾಸುರ ||

[ಯುದ್ಧ , ದೂಷಣನು ಸಾಯುತ್ತಾನೆ , ಖರನು ರಾಮನನ್ನು ಇದಿರಿಸುತ್ತಾನೆ]

ಖರ : (ವಾರ್ಧಕ)(ಅಬ್ರ) ಕುಶನೆ ಕೇಳಾಗ ದೂಷಣ ತ್ರಿಶಿರರೊಡನೆ ರಾ | ಕ್ಷಸರುಗಳು ಬಂದು ಕಾಳಗಗೊಟ್ಟು ಮಡಿಯೆ ನಾ | ಲ್ದೆಸೆ ತುಂಬುವಂತೆ ಮಾರ್ಬಲ ಸಹಿತ ಖರನೆಂಬ ಅಸುರ ತಾನಿದಿರಾದನು ||

ಖರ : (ಮಟ್ಟೆ) ಘೋರ ರೂಪಿನಿಂದ ಖರನು | ಭಾರಿ ಶರವನೆಸೆಯಲದನು || ವೀರ ರಾಘವಾಂಕ ಕಡಿದು | ವಾರಣೆಸಿದನು ||

ರಾಮ : (ಮಟ್ಟೆ) ಗಂಡುಸಹುದು ಭಾಪು ಭಳಿರೆ | ಕಂಡೆ ನಿನ್ನ ಶೌರ್ಯಗಳನು || ಭಂಡ ಫಡ ಫಡೆನುತ ಧನುವ | ತುಂಡುಗೈದನು ||

ಖರ : (ಮಟ್ಟೆ) ಬಿಟ್ಟು ಚಾಪವನ್ನು ಖರನು | ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದಲೆರಗೆ ರಾಮ || ದುಷ್ಟನಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಮನವ | ಕೊಟ್ಟನಾಗಲೇ ||

[ಯುದ್ಧ , ಖರನು ಸಾಯುತ್ತಾನೆ , ಸೀತೆ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಬರುತ್ತಾರೆ]

ರಾಮ : (ಮತ್ತೇಭವಿಕ್ರೀಡಿತ) ಇನವಂಶಾಂಬುಧಿಚಂದ್ರ ರಾಘವ ಮಹಾ ರಕ್ಷೌಘಮಂ ಕೊಲ್ಲಲುಂ | ಮನಸಂತೋಷದೊಳಿರ್ದರಿತ್ತಲು ಮಹಾಮೌನೀಜನಂ ತೋಷದಿಂ || ಅನುವಂ ಕಂಡುರೆ ದೇವದುಂದುಭಿಗಳುಂ ಧ್ವನಿಗೈಯಲಾಕಾಶದೀ | ಇನಿತಾನಂದದಿ ಮಂಗಳೋತ್ಸವ ಮಹಾ ಶ್ರೀರಾಮನಿಂಗಾದುದು ||

[ಎಲ್ಲರೂ ತೆರಳುತ್ತಾರೆ]

* * * * *